

4. Очеретовська Н.Л., Цицалюк Н.М., Черемський К.П. Український словник музичних термінів. - Х.: «Атос», 2008. - 178 с.
5. Кураскіна О.І. Пісенний жанр. Народна пісня // Мистецтво в школі. – 2018. - №6. – С. 5-6.
6. <http://www.ukrlib.com.ua/sochm/printout.php?id=107>
7. <http://blog.i.ua/community/3252/738272/>

Рогачевський О. П.,
*Д.екон.н., к.мед.н., доцент, завідувач кафедри
симуляційних медичних технологій,
Одеський національний медичний університет,
rogachevskiy75@gmail.com*

Прокопчук Ю. В.,
*к.мед.н., доцент кафедри
симуляційних медичних технологій,
Одеський національний медичний університет,
uluka9999@gmail.com*

Єгоренко О. С.,
*асистент кафедри симуляційних медичних технологій,
Одеський національний медичний університет,
olhaehorenko@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ З НАДАННЯ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ В ОСІБ БЕЗ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

У статті представлені сучасні підходи, наш досвід та, особливості викладання стимуляційних тренінгів з першою домедичною допомогою цивільним особам, школярам, здобувачам середньо-професійної освіти та іншим цивільним особам від початку запровадження військового стану в Україні. Застосування інноваційних цифрових технологій, модулювання клінічних ситуації за допомогою засобів телемедицини, симуляції, тренажерів дозволяє здобувачам отримувати необхідні теоретичні знання та оволодіти практичними навичками згідно сучасних вимог. Активна допомога міжнародної спільноти з закладів вищої медичної освіти, сприяла швидкій та ефективній підготовці наших викладачів у якості тренерів з найактуальніших курсів. Підвищення якості професійної підготовки здобувачів освіти, співробітників інших структур відповідно до світових та загальноєвропейських стандартів відбувається з метою посилення конкурентоспроможності вітчизняної наукової медичної освіти, оптимізації умов до міжнародної мобільності та розширення можливостей українських медичних фахівців та тренерів. Починаючи від переходу міжнародної спільноти вищої медичної освіти на дистанційне навчання, а потім на змішаний формат навчання в Одеському

національному медичному університеті застосовуються різноманітні методи активного викладання із застосуванням сучасних інформаційних систем та формування єдиного інформаційно-освітнього простору.

Ключові слова: перша домедична допомога, симуляційні медичні тренінги, інноваційні цифрові технології, практичні навички.

Abstract. *The article presents modern approaches, our experience and features of teaching stimulation training with first aid to civilians, schoolchildren, secondary vocational education students and other civilians since the beginning of martial law in Ukraine. The use of innovative digital technologies, modulation of clinical situations with the help of telemedicine, simulation, simulators allows applicants to obtain the necessary theoretical knowledge and master practical skills in accordance with modern requirements. The active help of the international community from institutions of higher medical education contributed to the quick and effective training of our teachers as trainers of the most relevant courses. Improving the quality of professional training of students and employees of other structures in accordance with global and European standards is aimed at strengthening the competitiveness of domestic scientific medical education, optimizing the conditions for international mobility and expanding the opportunities of Ukrainian medical specialists and trainers. Starting with the transition of the international community of higher medical education to distance learning, and then to a mixed format of education, Odessa National Medical University uses various methods of active teaching with the use of modern information systems and the formation of a single information and educational space.*

Keywords: *first pre-medical aid, simulation medical trainings, innovative digital technologies, practical skills.*

Постановка проблеми. Медична освіта в Україні є невід’ємною частиною національної системи освіти та охорони здоров’я. Після прийняття Болонського процесу, Україна реформувала свою систему освіти, адаптувавши її таким чином до стандартів Європейського Союзу. Наразі структура вищої медичної освіти України заснована на системах освіти передових країн світу відповідно до рекомендацій ЄС, ЮНЕСКО, ООН та інших міжнародних організацій [5].

В умовах війни сфера науки та інновацій зазнала значних втрат, що істотно вплинуло на кадровий склад, інфраструктуру, механізм функціонування її суб’єктів. Підвищення конкурентоспроможності вищої медичної освіти в Україні, виведення її на якісно новий рівень і внаслідок цього – підвищення якості надання медичних послуг - дозволять системні і послідовні зміни. На сьогоднішній день сучасними тенденціями розвитку медичної освіти є глобалізація через уніфікацію освітніх програм для студентів, та здобувачів медичних знань з метою поширення інтернаціоналізації вищої освіти, забезпечення її мобільності, а також інтеграція української медичної освіти у світовий освітній простір[3].

Досвід України у багатьох аспектах є унікальним та малодослідженим. Насамперед мова йде про швидкий перехід пострадянської країни на нові цифрові стандарти викладання у вищій освіти, які за своїм рівнем відповідали світовим трендам. З іншого боку навчання студентів – медиків змінилося подібно до того, як загалом змінилося життя у країні [2]. Російська агресія стала одним із найпотужніших викликів, з яким будь-яка європейська держава зустрічалась у ХХІ ст. Тож, вирішення українською системою вищої медичної освіти проблем функціонування в умовах військового стану є цілком унікальним досвідом, який може додатково наголосити на перевагах та недоліках освітньої системи, сформувавши нові парадигми для подальшого розвитку [1].

Сьогодні в Україні створена система, яка повинна сприяти охороні соціальних цінностей, проголошених Конституцією України. Здоров'я та життя людини, її безпека є найвищою соціальною цінністю держави. Кожна людина має природне та невід'ємне право на життя та охорону власного здоров'я, гарантом якого є Конституція України. Ці права є базовими у системі соціальних прав людини і захищені відповідними законами та нормативно-правовими актами України.

Аналіз освітніх досліджень і публікацій. В умовах воєнного стану, зумовленого військовою агресією російської федерації проти України, різкого зростання рівнів соціальної напруги та злочинності, наявної величезної кількості різноманітних техногенних аварій, катастроф, вміння надавати домедичну допомогу (далі – ДМД) постраждалим від нещасних випадків на місці події стає надзвичайно актуальним [4].

Результати аналізу чисельних наукових публікацій з цього питання дають змогу зробити висновок про те, що в Україні достатньо багато уваги приділяється навчання домедичної допомоги фахівців рятувальних служб та інших фахівців, які зобов'язані володіти цими навичками згідно із законом України «Про екстрену медичну допомогу», під час професійної підготовки та підвищення ними своєї професійної майстерності, проте майже зовсім оминається питання формування навичок ДМД у цивільних громадян, зокрема у закладах вищої освіти, що викликає неабияке занепокоєння.

Проте, наявні недоліки, зокрема у системі екстреної медичної допомоги, пов'язані з недосконалою організацією раннього доступу до надання першої медичної допомоги часто ставлять під загрозу не лише здоров'я, а й життя постраждалого. Розв'язати цю проблему можна завдяки системному навчання осіб без профільної медичної освіти діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій та формуванню у них навичок з надання домедичної допомоги на місці події.

У всіх цивілізованих країнах світу для забезпечення своєчасності надання невідкладної допомоги постраждалим на місці події широкого застосування

набула практика залучення для ДМД окремих категорій немедичних працівників шляхом запровадження їх навчання навичкам надання ДМД.

Викладання основного матеріалу. В сфері медичної та домедичної освіти симуляційні тренінги набули великої популярності, адже вони покращують швидкість засвоєння знань та практичних навичок, а також періодичне тренування певних навичок у студентів, курсантів та лікарів-практиків, школярів та ін.

На всіх рівнях викладання на кафедрі стимуляційних медичних технологій Одеського національного медичного університету має інноваційний характер, який забезпечується використанням нових освітніх технологій, розвитком інтерактивних форм навчання, широким застосуванням моделюючих тренажерів, стимуляційних тренінгів, які дозволяють імітувати реальні клінічні ситуації сучасних навчальних програм.

Також на кафедрі практична підготовка здобувачів проводиться поетапно та розділена на рівні, в залежності від ступеня володіння навичками. Перший рівень – оволодіння технікою виконання окремої навички без прив'язки її до клінічної ситуації (наприклад, накладання нашкірних швів різних видів). Другий рівень – вміння вірно обрати та застосувати окрему навичку в конкретній клінічній ситуації (наприклад, допомога дитині, яка вдихнула маленьку деталь іграшки). Третій рівень – виконання комплексної навички, яка вміщує декілька окремих навичок, в конкретній клінічній ситуації (наприклад, ведення фізіологічних пологів, або надання медичної допомоги при наявності рваної рани у пацієнта). Четвертий рівень – вирішення складних клінічних завдань (наприклад, діагностика у пацієнта фібриляції шлуночків та подальша допомога йому в умовах реанімаційного відділення). Такий розподіл дуже зручний при великій тривалості освітнього процесу, але не може бути використаний для тренінгів.

Тому нами були імплементовані методи викладання тренінгів, які запропоновані провідними світовими організаціями, зокрема Національною асоціацією техніків невідкладної медичної допомоги (NAEMT) та Комітетом з тактичної екстреної медичної допомоги (C-TECC), створеним в США для адаптації досвіду тактичної медицини, отриманого на полі бою, до оперативних медичних вказівок, заснованих на доказах і найкращих практиках, для медичного реагування та лікування поранених під час високого ризику та нетипових цивільних оперативних сценаріїв.

Це стандартні тренінги для цивільних умов з певним рівнем небезпеки, де є зони надання допомоги, алгоритм MARCH і багато того, що зустрічається в тактичній медицині. Тому він ідеально підходить тим, хто хоче навчитися надавати допомогу пораненим, або навчитися рятувати власне життя саме у місті.

Перед початком практичної частини всі здобувачі проходили тестовий контроль та письмове опитування за матеріалами тренінгу. На практичну частину було допущено лише тих здобувачів, які мали більше 60 відсотків вірних відповідей, 9,4 % здобувачів проходили теоретичну частину повторно.

Тренінги проводилися нами за стандартною методикою та за методикою HybridLab, яка дозволяє проводити тренінги більшій кількості здобувачів при задіяні меншої кількості тренерів.

З січня 2023 року на базі кафедри стимуляційних медичних технологій ОНМедУ були розпочати додаткові базові тренінги з навчання першої домедичної допомоги особам без профільної медичної освіти.

Здобувачами освіти були близько 50 студентів «Одеського торговельно-економічного коледжу» та 50 «Одеського вище професійного училища морського туристичного сервісу».

В цей же час проводилися тренінги ДМД і для школярів, учнів 10 – 11 класу Одеської гімназії № 2 та учнів 11 класу Одеського ліцею № 81 за програмою – базова підтримка життєдіяльності. Загалом тренінги були проведені у 112 школярів та 27 вчителів, з них 58 школярів та 14 вчителів проходили тренінг за звичайною методикою. 54 школяри та 13 вчителів – за методикою HybridLab.

Симуляційний тренінг проходив за протоколом BLS від ERC та доповнений сучасними реаліями, однаковий для всіх груп навчання.

Курсанти були поділені на малокомплектні групи по 10 чоловік, одночасно виходили близько 5 тренерів.

Навчання проводилося за різноманітними навчальними планами, перший етап тренінгу передбачав тематичний план практичних навичок BLS:

- «Ланцюг виживання»
- Перевірка та відновлення прохідності дихальних шляхів
- Штучна вентиляція легень
- Непрямий масаж серця
- Використання АЗД
- Бокове стабільне положення

Попередньо проводився тренінг тематичного, так мовити семінарського заняття «Перший на місці події», який включав в себе:

- Online частину (попередня підготовка)
- Правила поведінки сторонніх осіб, та осіб які надають допомоги на місці події
- Надавались загальні поняття про анатомію та фізіологію серцево-судинної та дихальної системи
- Вплив різноманітних вибухів на організм постраждалої людини
- Первинний огляд постраждалого

- Дихання – невідкладні дихальні стани (що таке прийом Геймлиха, коли та як його застосовувати в залежності від віку постраждалої особи, «тройний прийом», штучне дихання за допомогою мішка Амбу, встановлення назо- та орофарингеального зонду). На обговорювання та навчання цієї теми відводиться 2 години.
- Наступний розділ – це травма, та первинна допомога. Які розділи ми виносили на розбір: пошкодження м'яких тканин, кровотеча. Методи зупинки кровотечі:
 - зупинка кровотечі з кінцівки, за допомогою стискаючої пов'язки
 - зупинка кровотечі з кінцівки джгутом
 - зупинка кровотечі з кінцівки за допомогою турнікета
 - зупинка кровотечі шляхом тампонування рани
 - зупинка кровотечі на тулубі – можливі варіанти, які застосовуються для надання домедичної допомоги та самопомоги.

На цей розділ теоретичного обговорювання відводиться одна година.

- Травма кінцівок. Переломи, вивихи. Засоби іммобілізації, використання іммобілізаційних шин – 1 година.
- Травми голови та хребта. Домедична допомога при падінні з висоти – 1 година.
- Та підйом та переміщення постраждалої особи, до приїзду бригади швидкої медичної допомоги – 1 година.
- Допомога при гіпотермії в залежності від стадії. Допомога при гіпертермії в залежності від стадії – 1 година.

Наразі кафедра симуляційних медичних технологій Одеського національного медичного університету включена до міжнародного проекту Erasmus + Sims - Erasmus – EDU 2022 – CBHE – програма симуляційної медицини та сценарій-орієнтованого навчання з невідкладної допомоги (SimS). Це міжнародний проект (грант) для створення сценаріїв для вчителів, які окрім оволодіння навичками невідкладної допомоги включає в себе психологічну підтримку для вчителів, які надають допомогу.

Висновки: Всупереч складним та трагічним подіям в Україні розвиток медичної освіти наукового спрямування направлений на постійне навчання, зміну системи викладання з застосуванням симуляційних медичних технологій, інформаційно-освітнього простору, інноваційних цифрових технологій при переході на дистанційне навчання як здобувачів освіти та і викладачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар П.Я. Парадигма вищої медичної освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття/Беденюк А.Д, Боднар Т.В., Боднар Л.П.//Академічні візії.- 14. – 2022. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7508256>
2. Баланюк І.В. Освіта у умовах пандемії: проблеми та наслідки// ISSN 1681-2751. Медична освіта. - 2022. - № 3. DOI 10.11603/m.2414-5998.2022.3.13401

3. Бичков С.О. Аналіз досвіду стимуляційного навчання у формування готовності майбутніх лікарів до практичної діяльності/Цивенко О.І., Черкова Н.В., Душик Л.М.//Актуальні проблеми сучасної медицини. Випуск 9.2022. ISSN 2617-409X. DOI: 10.26565/2617-409X-2022-9-01.
4. Кіт Любов Проблема формування навичок домедичної допомоги в закладах вищої освіти/Фірман Володимир//ISSN Online 2710-3986 Проблеми освіти, випуск 1(96), 2022. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-96.2022.15>.
5. Освіта в умовах воєнного стану: виклики, розвиток, повоєнні перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник. mon.gov.ua/ 2023.

Родінова Н. Л.,
кандидат історичних наук, доцент
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
rodinova2010@gmail.com

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МУЗЕЇВ У СУЧАСНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Завдяки новим технологіям досвід відвідувачів музеїв розширюється, поєднуються фізичний і цифровий досвід, візуалізуються складні поняття і процеси. Музеї до сучасного діджитал середовища вступають з кейсами, що розрізняються за типами проєктів, серед яких можна виокремити освітні, виставково-експозиційні, цифрові та проєкти з використанням колекції музею, що передбачає застосування різних технологій.

Ключові слова: музейна діяльність, дозвілля, інтерактивність, технології, музеї пам'яті.

New technologies expand the experience of museum visitors, combine physical and digital experiences, and visualize complex concepts and processes. Museums enter the modern digital environment with cases that differ in the types of projects, among which we can distinguish educational, exhibition, digital, and projects using the museum's collection, which involves the use of various technologies.

Key words: museum activities, leisure, interactivity, technology, museums of memory.

Сьогодні музеї отримують нові функції, окрім того, змінюється статус музеїв, вони стають соціокультурним майданчиком для обміну думками, створення актуального контенту, виведення на культурну арену експертів та лідерів думок.

Як культурна форма музей у своєму розвитку пройшов певні етапи. Адже зі зміною соціально-політичних, культурних та економічних чинників суспільство обирало ті культурні форми, що найбільш повно відповідають його запитам. Музеї виникли як відповідь на потребу людини пізнати світ, використовуючи набори об'єктів, абстракції реального світу.